

A „Vasárnapi Ujság“ hetenként egyszer egy nagy negyedrévét iven jelenik meg postai úton a „Politikai Ujdonságokkal“ együtt csupan csak 3 ft. pp. Az előfizetési díj július—decemberig azaz : 6 hónapra Buda-Pesten házhoz küldve vagy díj a „Vasárnapi Ujság“ kiadó-hivatalához (egyetem-utca 4. sz.) bérmentve utasítandó.

Báró Sina Simon.

Végre hatalmunkban áll, azon arczképet közölhetni, mellyért közönségünk részéről, magán levelekben tett felszólalások után, valódi ostromot kelle kiállanunk. Olvasóink tudják, hogy a késedelem okai nem mi valánk. A létező élethütlén rajzok mellözésével várnunk kelle, míg oly képmás birtokába juthatunk, melly a köztisztéletben álló férfiu vonásait lehető hűséggel tünteti fel. Végre e forró ohajtásunk is teljesült. *)

S e célunkat elérve, elég volna most annyit mondanunk : Ime, nyájas olvasó, nemes kíváncsiságodnak eleget tevénk. Illyenek azon férfinak arcvonásai, kit te régen becsülsz és tisztelsz. Ez azon férfiu, kit jótékony nemtől küldte az ég pangó közintézeteink gyámolítására; ez azon dús gazdag, ki nem csupán asztala hulladékaival táplálja az éhezöket, hanem gazdag jövedelmeinek, mellyekkel Isten megáldotta, egy részét felebaráti szeretettel megosztja mindazokkal, kiknek arra valóban szükségök van; ez is egyike azon nemes lelkü magyar főuraknak, kiknek első és utolsó gondolatát a haza és nemzet anyagi és szellemi felvirulása képezi!

Ha báró Sina Simon hazafiúi és emberbaráti érzelmeiről kívánna valaki bizonyítványokat, csak azt mondanók neki, tekintsen körül ez országban, forgassa át a hírlapokat, mellyeknek majd minden számában az ő nevével s adakozásának megható lajstromával találkozhatik.

Ki ne tudná, hogy b. Sina Simon ez év elején különféle hazai czélokra 31,000 pftot utalványozott, mellyekben Budapest csaknem minden közintézete részesült : a muzeum, a nemzeti színházi nyug-

dijintézet; a gazdasági egyesület szőlőiskolája 5000 pftban; továbbá, hogy 4000 pftot Korizmics László ur rendelkezésére bocsátott oly formán, hogy az a magyar gazdasági érdekek előmozdítására fordítottassék, ki is azt különféle közérdekü gazdasági kérdések megfejtésére tüzte ki jutalmul, mellyek a „Gazdasági Lapok“ ez évi első számában lőnek kihirdetve?

A főnebbi összegben kívül a mult nyáron, külföldön utaztában, találkozáván Kubinyi Ágost. urral, a nemzeti muzeum igazgatójával, ujalag 1000 pftot adott át ennek kezeibe, hogy hazai tudományos intézetünk számára érdekes tárgyakat szerezzon, mellyeket a muzeumi igazgató be is mutatott már a földtani társulat egyik közelebbi ülésében. Legujabban pedig meghallván, hogy a gazdasági egyesület megkezdendi működését, Párisból Korizmics László urhoz azonnal levelet intézett, mellyben az egyesületnek 10,000 pftot ajánlt fel alapítványképen.

Azon időben pedig, midőn dr. Entz megnyitotta kertészeti iskoláját, hogy ezen hazai gyümölcstenyésztésünkre oly nagy horderejü intézet megalakulását lehetőségessé tegye, b. Sina Simon egyszerre 5 fiu taníttatására tett ott rendelést.

Tudva levő az is, hogy hazai irodalmunk és művészetünk egyik legfőbb pártolóját találja fel a nemes báróban. Több közhasznu vállalat van, melly fennállását az ő támogatásának köszöni; a hazai irodalmat szintugy, mint értelmiséget mozditja elő azon intézkedése is, hogy a „Gazdasági Lapokat“ minden gazdatisztje számára járattja.

Gödöllői kastélyában egész csarnok felállítását kezdé meg csupán hazai festészek műveiből.

Báró Sina Simon

*) Köszönet érte Sárosy Gyula urnak, ki a Barabás mesteri keze által „Album“ számára készített kőrajz egy példányát lapunk számára átengedni szives volt. Szerk.

Tíz millió dollár.

Elbeszélés, írta JÓKAI MÓR.

(Folytatás.)

S ki ne ismerné, hogy nemes gondoskodásának egyik főtárgya a népnevelési ügy? kiterjedt birtokaiban a határok szabályzásánál elvül állítá fel, a falusi iskolákat földbirtok-adományzás által jobb karba helyezni s jövőre biztosítani. Mindenütt kinyerik ezt, kérés nélkül is a volt jobbágyok, hol az ügy elintézése barátságos uton történhetett. Csak a nyáron olvastuk egész jegyzékét azon helységeknek, melyek iskoláiról s egyházairól másképp is bőkezűleg gondoskodott. S tudjuk azt is, minő őszinte ragaszkodással fogadta mindenütt az adomány becsét felfogó nép, midőn a báró mult nyáron látogatást tett némelly uradalmában.

Említsük-e végre azt, hogy uradalmaiban a gazdaság kezelése földművelésünkre és állattenyésztésünkre mind magában véve, mind az adott példa által igen jótévő hatást gyakorol. Uradalmi mind a művelési rend- és módszerre, mind a gépek alkalmazására, mind pedig az állattenyésztésre, különösen a juhokra és külföldről behozott kitünő fajú szarvasmarhákra nézve — mintagazdaságként hatnak a közel vidékekre s külföldi ügy, mint a birodalmi kiállításokon, minduntalan jutalmakat nyernek kitünő állatai s termékei.

De csuda-e, ha uradalmi virágzó állapotnak örvendenek, midőn b. Sina Simon gazdatisztjeinek, valamint cselédeinek is, nemcsak ura, hanem gondviselő atyja egyszersmind? teljes bizodalommal folyamodhatnak azok hozzá bármely ügyekben, s ott mindenkor meghallgattatásra találnak. Alig vette át megboldogult atyja után birtokait, minden gazdatisztje és cseléde fizetését azonnal megjavítá, fölemelte, úgy hogy jelenleg egész Magyarországon b. Sina Simon gazdasági személyzete hűz legnagyobb fizetést.

Jószívüségéért, emberbaráti érzelmeiért, a hol csak megfordul, áldás követi nyomait. Nemrég említették a lapok, hogy még Párisban is, hol a báró valódi magyar mágnási fényvel lépett fel, midőn onnan elutazott, 5000 frankot hagyott, hogy az ottani szegények közt kiosztassék.

Legyen elég e néhány adat ismétli fölelevenítése b. Sina Simon jótékonyosságának hosszú sorából. Nemcsak hiszszük, de tudjuk is, hogy ezek itt kimerítve nincsenek, hogy ezeknek vége itt nem szakad. Midőn a gazdasági egyesület egy küldöttsége a báróhoz hála-lája s tisztelete érzelmeit kifejezni járult, a magasabb czélokért lelkesülő hazafi azon nyilatkozattal lépé meg a küldötteket, hogy a köszönetet nem fogadhatja el, de 10 év múlva, reményli, erre némi igénye leend.

Igen is, nemes férfiú, veled együtt azon hitben élünk mindnyájan, hogy tíz év múlva azon magok, miket te most elhintesz, meg fogtak már termeni édes gyümölcsüket, s azon szellem, melyet te ápolasz, áldást terjesztőleg, teljesen kifejlődve fog működni közöttünk.

De más részről azt is hiszszük, hogy ha csak tizedrészt tettél volna annak, a mit már eddig cselekedtél, ez áldozataid száma is elégséges volna arra, hogy e haza polgárainak szívében azon helyet foglalja el örökre kitörülhetlenül, mely az igazi érdemet és nemeslelkűséget megilleti.

Lakomára hittak . . .

Lakomára hittak egykor.
El is mentem — mért ne?
Hiszen csak egy árva batkát
Sem fizettem érte.
Ettem, ittam.
Jól mulattam,
Elapróztam a csárdást is
Tüzzel
A sok deli szüzzel.

De hianak csak még egyszer
Engem lakomára,
Tom, mulatságonnak nem lesz
Nyugalom az ára.
Otthon hagyom,
Nem hurezolom
Szívemet többé magammal,
Mert bajt
Hozna reám még majd.

A minap is csak kicsinybe
Mult, hogy el nem vesztém,
Pedig azt a furcsa dolgot
Bizony nem szeretném!
Egy menyecske
Akkor este
Oly nyájasan mosolygott rám,
Hogy még!
Mintha csak szép volnék!

Bezzeg hamar észrevelte
Szívem a mosolygást,
S mint valami kovácslegény,
Ugy kalapált folyvást.
De idején
Észrevevén
Tiltakoztam : úgy is szeret
Egy már . . .
Ez is sok bajjal jár!

Vida József.

Robertson megmenekülése után ismét szolgálatba állt a szabadság-harcosok közé. Azok a Congrészó fregatt kapitányává nevezték ki.

A tengerész azt hitte, hogy már most kiábrándult, egészen más emberré lett; átlátta, hogy az bohó álom volt csak, a mit a mocha szigeti magányban kigondolt; most már felébredt belőle s többé nem gondol vissza rá.

És valóban oly nevetségesnek látszott előtte egész ottani élete; magányos barlangja, mindennapi vadászatai, egyforma időölése, sőt maga az a jelentéktelen néember is, a ki ott unalmas napjait osztá; hogy nem gondolhatott rájuk másként vissza, mint a hogy az ember egy képtelenségekkel teljes álomra szokott visszagondolni s azt kérdi magában : hogy lehetett álmodni ilyen ostobát?

Robertson azt hívé, hogy ő most igen komoly, józan férfiú lett, a kinek nincs egyéb gondja, mint hivatalára, kötelességeire, becsületére. Meg is felelt mindegyiknek, a mennyivel tartozott, s a köztársaság méltán legjobb katonái közé számíthatá őt.

Szavatartó, a mit kimond, azt megállja; árulást semmi biztatásért sem lehet fölöle feltenni, barátai irányában önfeláldozó; ha egy tallérja van, annak fele azé, a ki legjobban siet azt tőle elkérni; ha pedig nincs, egy ráncz sem támad homlokán a miatt, hogy erszénye üres; egyszóval valódi gavallér a szó minden értelmében.

Sőt még a mellett kegyes ember is, a ki a vallást tiszteli; valahányszor kikötőbe jut hajójával, legelső dolga a száraz földre lépve felkeresni a templomot; ez a legelső ház, mellynek küszöbén belép; a mi annival jellemzőbb volt rá nézve, mert protestánsnak volt nevelve, s az egész spanyol part hosszában csupa katolikus templomok voltak minden városban épülve.

Az indián vérrel elegyült spanyol sokat átvett lelkületébe a forró égélj tarka képzelődéséből; a hívők templomait ott az aranyzott szent képeken kívül pompás virág-csoportozatok ékesítik; az oltárok ragyognak és tarkállanak a hívek kegyes adományaitól, földig érő selyemszövetek tarka virágokkal, gyöngyfüzérék, drága köves ékszerek lepik el azokat; a zománczos gyertyatartók mellett ezüst kalitkákban csodatollazatu madarak ugrálnak, miknek zenegése belevegyül az ájtatos karok énekébe, s a tömjén fűsthöz száz féle édes illatszer vegyül; melly áthevíti a lelket és felmagasztalja a képzelődést.

Egyszer Limában a La Merced templomba lépett be Robertson s közel az orgonához egy szögletben megállva, hallgatá a saját szerű éneket, mellynek melodiáiba a régi Tolteque-dalok busongása lopózott, s bámulá a tarka népcsoportozatot, melly phantasticus szabad ruházatában, az indus izlés kiáltó színeit európai csákkal, spanyol kaczársággal tudta egyesíteni, s melly jött, ment, áhitatoskodott; villogtatá szeméit a csábos *saya* redői alól.

Egyszer Robertson megragadja valami bűvös énekhang, a chorusban a Stabat Mater dolorosát énekelték az apácák, s egy fenséges magas hang úgy hallatszott ki belőle, mint a fülemüle-dal az erdők zugásából.

A tengerész megkapatva tekintte oda, s a fehér gyászkontösben egy női alakot pillanta meg, a mellyhez hasonlót még álmaiban sem látott soha. A halvány hosszukás arcban, a melán lesütött szemekben, az énekre nyílt szelid ajkakban őrangyala képét vélte látni.

Pedig az nem őrangyala volt.

A tengerész elámultan várta végét az éneknek; keresztül regett az egész lelkén, s a pillanatban olyan üdvözültnek érzé magát, mintha a paradicsom kapuiban állna s onnan hallgatná a boldogok énekét.

Mi is lehetett volna más ez érzélem, mint a legmagasztosabb föllengés; hiszen annak tárgya egy olyan hölgy volt, ki már a világtól elzárt falak között él : egy lépcsővel közelebb a megdicsőült tekhez s egy lépéssel tovább a halandóktól.

Ez érzés ismét egyszere átváltoztatá lelkét; midőn visszament hajójára, többé senki sem ismert benne a pontos, ébrenalvó hajósra, a ki azelőtt volt; ez most inkább, még mikor ébren volt is, álmodozott; s a tengerész könnyelmű gondtalansága helyét elfoglalta nála a költő mély ábrándozása.

Illyen kedélyvel tett meg egy utat Carthagenáig; de onnan ismét sietve jött vissza hajójával Limába; rosz sorsa őrzötte, hogy utközben, melázása miatt százszor zátonyon nem akadt, sziklához nem csapódott; rosz sorsának mondom; mert akkor legalább úgy halt volna meg, mint egy boldog ábrándozó, a ki egy édes vágyat visz magával fel az égbe, melly nem engedi neki, hogy ott elfelejtse valaha a szép földet.

Azonban, midőn másodszer ismét Limába ért s első dolga volt, a templomba sietni, a padon kivel találkozik szembe? ugyanazon égi szépséggel, kivel azóta mindig ébren álmodott és álmában beszélt; csak hogy az égi szépség ezuttal inkább földi szépségnek volt mondható, a szüzi fehér öltöny helyett a bájos creolnök nehéz tarka selyem basquinjébe öltözve, mellynek elől rövid szegélye alól kilátszottak alejtve lépegető lábacsák, piros sarku szattyán cipőkbe szorítva s a rózsaszín selyem harisnyák kezdete; a könnyű mantilla és a magas fésűre akasztott rebózo fátyol csak alig rejtették szem elől dőlczegen hajló természetét; karcsu nyakán drága gyöngyfűzér omlott alá s gyémántos függői hosszan leértek gömbölyű válláig.

Robertson bámulva nézett a hölgy után s úgy tetszett neki, mintha az is vetett volna reá smaragdös legyezője mögül egy tolvaj pillantást: ezek a nagy sötét szemek úgy tudtak igézni.

A tengerész sokáig bámulva nézett a hölgy után, ki olly meglepően hasonlított az ő álomképéhez s attól még is olly különböző volt, midőn valaki hátulról vállára veregetett s egy bizalmas hang megszólította.

— Ej kapitány, ön ugyancsak megnézi azt a szép asszonyt.

Robertson visszatekintett: valami régi ismerősét találta a megszólítóban, Williams irlandi tengerészt; a kit különben nem igen nagyon szeretett; sőt kissé nem is volt iránta tisztában, hogy ez a rendetlen ember, ki majd egy, majd más hajón szolgál, hol hadnagynak, hol kapitánynak nevezeti magát, egészen istenes uton jut-e ahhoz a sok pénzhez, a mit el szokott költeni.

Most az egyszer még is jónak találta vele szóba állani: tudta, hogy Williams ismerős Limában.

— Ki lehet ez a hölgy? kérdezé tőle.

— Ez, drága barátom, Lima legszebb asszonya, donna Tereza Mendez, különben egy spanyol tengerész kapitány özvegye.

— Tehát özvegy nő? Különös, hogy millyen meglepően hasonlít valakihez.

— Ugyan kihez?

— Nevét nem tudom. Ezelőtt két hónappal láttam a La Merced templomban egy gyönyörű teremtést, fehér rendöltözetben...

— No ez az, barátom, ugyanaz: férje holtá után fogadásból egy évig kolostorba zárta magát; nemde a soprán hangot énekelte? Gyönyörű csengő hangja van. Ez az. Hat hete, hogy letelt a fogadott gyászév s ő kilépett a kolostorból.

— Hát lehet ez? kérdé Robertson elbámulva.

— Limában minden lehet.

Robertson le volt rántva egéből, még most csak a földre rántva, később a legégetőbb, a legkinzóbb pokolmélységbe.

Williams az első beszélgetésből észrevéve, hogy Robertson nem ura többé eszének; s mit tehetett vele roszabbat, hogy tökéletesen örültte tegye, mint hogy azt ajánlá neki, hogy be fogja őt vezetni donna Terezához.

Robertson szemtől szembe láthatá a hölgyet, kiről annyit ábrándozott; láthatá, hogy az a tünemény, a kit ő valami tulvilági lénynek képzelt, igen-igen földi szépség, és az a legveszélyesebb csalódás. Jaj annak, ki beleszeret a könyező szembe, ha azt a szemmet egykor kaczerul mosolyogni látja; az asszony ollyan könnyen válik a férfi angyalából annak ördögévé s az emberi szó legsötétebb titka az, hogy a kit szeretett, mint angyalt, ábrándozva, és tisztán, ugyanazt szereti, mint ördögét, őrzöngve és kétségbeesve.

Donna Tereza Mendeznek tetszett az, hogy egy fiatal ember őrzöng és kétségbeesik miatta. Mentül mélyebbre sülyedt ez vak szenvedélyébe, annál mélyebbre csalogatták őt az ő sötét szemei.

Egyszer Robertson megvallá a hölgy előtt szerelmét. Örült, ádáz beszéd volt az, nem méltó férfi szájába; csak rabszolga beszél így urához.

Donna Tereza mosolyogva játszott csillogó legyezőjével, s azt felelé imádójának.

— Kapitány ur; ön mostan csak kapitány még és szegény ember. Én szeretem a fényt, a pompát, a hirt. Én nagyravágyó vagyok. Én nem tudok valakit szeretni csak azért, mert csinos, mert

hozzám illik; hanem tudnék szeretni egy férfit, a kit irántami szerelme nagygyá, gazdaggá, hatalmassá tett. Önnek elébb oda kell küzdenie magát, a hol önt megláthassam. Most forradalom van egész Amerikában, a mi alul van, az fordul felül, kiki azt a helyet foglalhatja el, a mit megtartani elég erős; a bátoré a diadal. Kezden ön valamihez. Engem csak merészsége által nyerhet el. Ha illyen alázatosan szól hozzám, azt meg sem hallom; — jöjjön majd akkor, ha merészen teheti ajánlatát.

Robertson teljes lázban volt midőn donna Tereza lakát elhagyta. Elmondá Williamsnak, a mit a hölgy válaszolt neki.

— Bizony barátom, szólott neki nevetve Williams, én is azt hiszem, hogy annak a hölgynek a szívét meg nem hódítod máskint, mint ha vagy admirali vállrzsát szerzesz magadnak, vagy pedig körülbelül tiz millió dollárt tudsz a lábaihoz tenni, mert azon alul ő szóba sem áll veled.

Robertson szívében keserü salakot hagytak a szavak: — admirali vállrzsát szerezni képtelenség rá nézve. Bolívar személyes ellensége volt, pedig e kitüntetés egyedül ő tőle függött, ki akkor az egész mozgalom helyén döntő befolyással bírt, tiz millió dollár pedig bolond gondolat! Mondjátok valakinek, a ki épen egy pénznek ura, hogy adjon elő tiz millió dollárt. Az is örült volna, a ki illyesmiről gondolkodnék magában.

Pedig Robertson illyen örült volt.

Elvitte magával Williamst hajójára s éjszakánként gyakran elbeszélgetett vele késő éjfélekig a felől, hogy mint lehetne iszonyú kincstömegekre tenni szert egyszerre? végig ment annak legphantasticusabb módjain; csodás börzejáték, kártyabankok kipusztítása, aranybányák fölfedezése, elsülyedt hajók felkutatása s más efféle szüntelen üldözöte egymást képzeletében, s ha el tudott aludni, gyakran álmodá, hogy ott jár-kei már az arany halmazok közt, s dül bennök kezeivel és méri azokat vékával; mikor aztán fölébredt, akkor látta, hogy semmi sincs belőle.

(Folytatás következik.)

A d v e n t .

Az 1857. szám alatt, egymásután elrepültek már fejünk fölött minden osztályu új-évek kezdetei, u. m. a polgári év januárban, a csillagászi mártiusban, a mezőgazdasági szeptemberben és a katonai november hóval, — az egyházi, mint sorban első, még a mult év fogytán nyílt meg. Mind ezek karikája most ismét újból kezdődik az egyházi évvel; vallásé, egyházé levén az elsőség, ama latin közmondás szerint: *Ecclesia praecedít*, (az egyház legelől jár dal).

Mával tehát belépünk az új egyházi évbe s ez által a keresztyén vallás szentélyébe, hol nekünk Krisztus hiveinek földi pályánkhoz ollyan zászló emeltetik, mellyet, — ha siron innét siron túl boldogulni akarunk, — mindnyájunknak és minden osztályu éveken át követnünk kell. És ez örvendetes időváltozást és évszakot nekünk a szent adventi napok hozzák. Ez pedig minden keresztyén lélekre nézve nagy érdekü, és valami titokteljes erővel bír arra, hogy minden ember magába szálljon, mert hiszen már maguk a télbe csavarult borus napok is illy irányban hatnak a kedélyekre: *Adventál*, azaz: jödögél hozzánk ismét a Krisztus születésének ünnepe.

Az egyház-történetírás szálain vissza menvén, az advent eredetének vékony nyomai már az ötödik évszázadban találtatnak. Előkészüles napjai ezek a Megváltó születés-ünnepéhez, a karácsonhoz, mellyek a Gergely-féle naptár szerint (hazánkban is 1777. óta bevétetve), négy hétben vannak megállapítva; jelentetvén ez által a négy évezred, mellyen át a hivek a Messias megszülemlését epedő szívvel várták.

Érdekes lesz itt tudni, hogy Angolhonban az u. n. *magas egyház* (melly protestáns ugyan, de mégis a római katolika és a protestáns egyház között valami közép), az egyházi újévet máiglan évenként mártius 25-dikével, vagyis Krisztus fogantatása ünnepével kezdi. És ha ünnepeinknek célja az, hogy általuk a Megváltó földi életének eseményeit örökítsük és emlékezetünkben évről évre felujtsuk: akkor, úgy látszik, hogy az angolok naptára épen természeteti rendet követ. Sőt igen valószínű, hogy Magyarhonban is az egyházi év angol modorban volt kezdve a tizenharmadik évszázad végeig. De a mai egyházi naptár mégis leghelyesebb.

Nézzünk tehát most is örvendező szívvel eléje ama felkelő csillagnak Bethlehemben, mellynek hajnalát az adventi napok pél-

dázzák; és a mellyet egyházunk egére a szent karácson ünnepek hozandnak fel teljes fényben. Legyen áldott nekünk e 25 nap. Legyenek áldottak mind azok, kikkel ez egyházi újév folytán is e lapban nyájasan találkozandunk. Legyen áldott továbbra is a mi igyekezetünk.

Edeí Illés Pál.

Keletindia rövid ismertetése. *)

I.

India nevezet alatt, azon tartományokat kell értenünk; mellyek Ázsiában Irán hegységeitől dél-kelet, Tibet és China magaslataitól délnek fekszenek, s az Indiai tengertől környeztetnek, valamint az ezen tengeren elszórt szigeteket, mellyek három főrésze- oszolnak, u. m. Előindia, Hátsóindia és a szigetek.

Előindia vagy a tulajdonképeni Keletindia, vagy a Gangesen inneni India, rendetlen négyszög alakot képez, mellynek szegletei a világ négy részére irányulnak, oldalait észak-kelettől a Himalaya hegység, észak-nyugattól az Indus folyam, dél-kelettől a bengáli tengeröböl és dél-nyugottól az arab vagy perzsa tenger határozzák; ezen négyszög 67,000 négyszög mérföld területet foglalván el; természeti fekvésénél fogva ismét egymástól igen eltérő két részre oszlik, u. m. *Hindosztánra* és az ugynevezett *Dekánra*.

Hindosztán, Keletindia északi részét foglalja magában, — nagyrésztben lapályos sík alföld, csupán északra a Himalaya, délre a Vindhya hegyek felé halmos és emelkedett; a Ganges és Indus folyamoktól keresztül hasítva 40,000 négyszög mérföld területet képez; — a Ganges folyam partterülete ős erejű termékeny föld, az Indus folyam környéke silány föld-réteget tartalmaz, és csak Pendsab tartomány némelly része van rendes mivélés alatt.

Dekán a tulajdonképeni Előindia, félsziget; északra Hindosztánnal egybekötve, délnek háromszöget képez, a perzsa és a bengáli tengeröblök között; a hozzá tartozó Ceylon szigetével 27,000 négyszög mérföld területű.

II.

Éghajlata Indiának igen különböző. — Hindosztán lapályos sík része az Indus folyam mentében, egészen különböző a Himalaya hegyláncz tövében elterülő, valamint a Dekán hegyekkel elárasztott tartományai éghajlatától. — Miglen ama lapály és sík tereket, a forró öv mindennemű tűneményei jelvezik; a rekkenő hőség, a záporok iszonyatossága, melly utóbbi május hónaptól octoberig folytonosan tart, — a tengerek távolsága, és a hegyek közelségéhez képest mérsékeltetik csak némileg; az alatt a hegyesebb tájak felé a lég hűvösebb, szárazabb s a tulajdonképeni tropicus éghajlat egészen megszűnik. — Ez legfeltűnőbb Dekán tartományban, melly Mexico éghajlatához leginkább hasonlítható, s a föld legszerencsésebb, legkedvezőbb éghajlatával bír. — Sem a forró öv hősége, sem jég és havazás itt nem tűnnek fel soha, a harmat és csendes esők üditik a levegőt; — itt örökös tavasz virul. — A délibb ten-

gerparti tájak éghajlata, az időszaikonként uralkodni szokott musson szelek dühétől s tartósságától függ. A Himalaya déli lejtőjén haladva le felé, a természet legfeltűnőbb változatait élvezhetni, a hideg tiszta légü havasokból, egyszerre lejutunk a tropicus forróság övébe, a folyamdús bengal tartomány nedves gőzkörnyébe; a nyirfa és fenyvesek rengetegéből a sudaras pálmák és a rózsaságosok tündériesen szép országába. Azonban, ha az esőzések ritkábbak, Hindosztán lejtőjén is keletkeznek sivatagok, hol a természet teljesen kihalt. Különben Bengálban a növényzet tenyészereje rendkívüli; a brazíliaihoz hasonlítható, nem ritkán látni itt 100 lábnál magasabb fákat; fűnövényeket, mint a bambus, mellyeknek átmerője a mi erdei vastag fáinkhoz hasonlítható. Itt láthatni a természet felséges pompájában s bujaságában feltűnő erdeit a bürzsöny, ében- s pálmafák különböző nemeinek a szágó és kókusz itt leginkább honosak, s a benszülöttek tápszereül szolgálnak; a banán- és kenyérfa is nevezetes szerepet játszik. — A mi Keletindiát leginkább feltűnővé teszi, az a fűszernövények buja tenyészete, melly minden ipar, mivélés nélkül vadon terem. Az állatok országát illetőleg: a Himalayahegység és a Ganges folyam mentében elterülő mocsáros erdők; Hindosztán rengetegei és Bengál dús természetű rizs földjei az elefántok legkedvesebb hazája; mellyek itt szembetü-

nőleg nagyobbra növekednek, mint bármely földrészben, és szeldithető tulajdonaiknál fogva India lakóinak nélkülözhetetlen házi kellékei. Az ős erdők rengetegeiben a majmok számtalan faja, oroszlánok, tigrisek, hienák, párducok, szarvorrúk (*Rhinoceros*), vaddisznók, vadbivalyok, s a ragadozó állatok több nemei nagy mennyiségben találhatók, mellyek erőre, vadúságra az amerikai e nembeli állatokat sokkal felülmulják; miglen a kigyók, krokodilok, s egyéb mérges rovarok, az amerikai e nembeliekkel párhuzamban állanak. Keletindia termel gyapotot, cukrot, kávé, indigót stb; — legelterjedtebb termelési ág a rizs, melly ott ugy, mint nálunk a buza, kö-

Dr. Siklós vizgyógyintézete Budán.

zönségesen természetlik. — Európának majd minden állatai, a bivaly s tevé mellett honosak; a lovat kivéve, melly aránylag még nagyon ritka Indiában.

III.

India, Ázsia legnépesebb országainak egyike, összes népessége tesz 152 millió lakost; — a főtömeget képezik a tulajdonképeni *hinduk*, a tartományok különböző fekvéséhez képest faj, nyelv és vallási tekintetben egymástól különbözők. Ezenkívül van több néptörzs, kik India eredeti őslakóiként tekinthetők, s a betódult hódítók tömegével nem vegyülve eredetiségüket maig megőrizték; — India leghegyesebb vidékeit lakják, mig a tágasabb völgyeket, termékeny lapályokat a tulajdonképeni hinduk birják.

A hindu fajtól jobban vagy kevesebbé eltérő törzsek: a rabló *namusi* törzs, Ghats és Punah vidékén; a harczi munkás *puharri* faj, Beha és Gondvara táján, s a bengal határszél vadonjaiban mint vadászok és földmivélők élődnek; — a négeralkatu vad *pulindák*, Nerbuda folyó eredeténél; az izlamhoz tartozó rabló *pindarrók*, Vindhya hegység rengetegeiben; — a *bhillek* törzse mindenkitől megvetett népfaj; szétszórt tömegekben leginkább rablásból élnek, Malva hegységben, Radspat és Guzurath tartományban; Siva, és a

*) Ajánljuk e cikkhez a „P. U.” 40. számában közölt keletindiai térkép használatát. Szerk.

rosz szellemek imádói, fekete és fehér *bhillekre* oszlanak; — a *gondok* Maratt tartomány északi részét, de leginkább Gondvara és eredeti lakóit képezik, a hegyek legtávolabb rejtekeit lakják, s embert áldozó, s embert evő balványimádók, néger alkatuk, állatiságig aljas vadságuk ismeretes; — a teherhordó s szolgálattelvő *kulik* a szomszéd tengerpartokon szétszórta élnek; — a Buddha vallást követő *nirvarik* Nepaulban, a sokférjűségben élő *bissahiriak* stb. — Indiának mind ezen fentemlített őslakóin kívül, kik általán hindu nevezett alatt ismertetnek, találhatik még sok időszakonként bevándorolt nemzet; — ezek között legtekintélyesebbek a *mongolok*; — utódai India tatár eredetű mohamedán hódítóinak a középkorban, többnyire persa-török eredetűek, jelenleg is anyanyelvül a persa nyelvet használják. — Erősebbek, nagyobbak s harczedettebbek levén, mint a hinduk, a tartomány uraivá lőnek, s az izlamot az ő népek között elterjesztették, s magukat némileg azokkal egybeolvasztották.

Második helyen állanak az *afghanok*, kik a Himalaya hegy tövében, s Pendsabban terjedtek el, hol mint rablók igen félelmesek; *arabok*, kik Malabár, Kalikut, Goa, és Guzurath városokban lakoznak, hinduktól nemzett utódaik *moplay* nevezett alatt ismertetnek. — *Zsidók*, kik a babyloni fogság után vándoroltak be s *fehér zsidóknak* nevezetnek, különbségül a bensülöttekből lett zsidóktól, kik fekete zsidóknak hivatnak s a birodalomban szétszórta kereskedésből élnek; végre *keresztények* Malabárban, kik az Indiában tartózkodó európaiakkal 1,100,000 lélek számot tehetnek.

(Folytatás következik)

Dr. Siklós Károly vizgyógy- és testgyakorlati intézete.

Olvasóinknál bizonyosan friss emlékezetben él e jeles intézet neve. Itt van ápolás alatt legérdemesebb színművésziünk, derék *Szentpéterynek*; itt érte őt az emberszeretettel párosult magas kegy, *Főherczeg Főkormányzó Ó Fensége* nagylelkű ajánlata, melly további ápolását, s ha Isten is úgy akarja, gyógyulását lehetségessé tette. Ezen intézet rajzát mutatjuk itt be olvasóinknak. Az intézet a budai városmajor végén a budai hegyek egyik legkiesebb pontján fekszik, kinézéssel a város majorjára s a szőlőkkel koszoruzott budai hegyekre. Vizgyógyintézetnek való hely sok van e hazában, de annál alkalmasabb, mellyet dr. Siklós választott, a főváros közelében egy sincs. Nálunk a vizgyógyomódnak még nincs olly s akkora közönsége, melly képes volna egy intézetet egész éven át benépesíteni; kivált városoktól távol, a hidegebb évszakokban senki se szánja magát e gyógyomódra. Nagy város közelében pedig mindig akadnak emberek, kik miután a gyógyomód alkalmatlanságait a városi élet kényelmeivel könnyen összeköthetik, a téli gyógyszaktól sem ijednek vissza. Ezért mondjuk, hogy e helynél alkalmasabb nincs, annival inkább, mert ez a vizgyógyintézet minden szükséges kellékével bir. Levegője tiszta friss hegyi lég, a majorbéli kutak vize jó és kimerithetetlen, a beteg tetszése szerint választhat a verőfényes és árnyékos séták között.

Az intézet két nagy épületből áll, a képen jobbról látszó főépületben van az orvos laka, a nagy gyógyterem, s a testgyakorlat

termén kívül néhány vendégszoba. A másik tornyos épület, a torny alatt levő zuhany- s az e melletti kádasszobán kívül kizárólag betegek ellátására van felszerelve. Így a két épületben összesen van 30 vendégszoba, mellyekben a beteg tetszése szerint másod magával is helyet találhat.

Az intézetben követett gyógyomód és életrend ollyan, mint más vizgyógyintézetekben szokott lenni, mellyről más alkalommal talán még bővebben szólunk. Addig is utaljuk olvasóinkat azon czikkre, mellyet e tárgyban dr. Siklós ur tollából a V. U. f. évi 4. számában közöltünk. Az intézetbe való felvétel iránt egyenesen dr. Siklós Károly tulajdonos uralra kell értekezni.

Masjon J. A. emlékbillikoma.

A folyó év elején (I. V. U. 3. szám) közöltük a Dunagőzhajótársaság volt főfelügyelőjének *Masjon J. A.*-nak arcképet, — hazánk ipara, kereskedelme körüli érdemeit illő méltánnyal mutatuk be olvasóinknak.

Ismét egy érdekes eseményt közölhetünk e munkás férfiu életéből, ki most a tiszaszabályozási munkálatok élén áll. Mint az érintett alkalommal irtuk, *Masjon* nemcsak dunagőzhajózási főfelügyelő volt, hanem hajó- és gépgyártási tapasztalatainál fogva főigazgatója vala a budai hajógyárnak is. Az általa e téren behozott újítások s javítások előszámlálása nem czélunk. Elég legyen megemlíteni, hogy az ő igazgatósága alatt több mint 70 vasgőzös s 300-nál több különemű szállítási hajó épült, mellyek nagymértékben mozdíták elő a dunagőzhajózási társulat jelen virágzását.

Múlt év végén lépett ki *Masjon* a gőzhajótársulat szolgálatából. Az ő budai hajógyár tisztviselői s munkásai elhatározták, hogy távozó igazgatójokat maradandó emlékekkel tiszteljék meg.

Egy bizottmány által kidolgozott terv szerint egy művészeti album s egy ezüst billikom átnyújtása lön elrendelve. Az átadás végre f. évi augusztus 1-én Pesten *Masjon* lakásán — mint ezt akkor lapunk is említé — külön küldöttség által történt meg, mellyben a hajógyár összes tisztviselői s külön műhelyei képviselve valának.

Az album annyi lapból állott, a mennyire megy a hajógyár külön műhelyeinek s ezek alosztályainak száma; az egyes lapokon az illető műhelyek jelképei (emleme) művészileg vannak rajzolva s a tisztviselők, művezetők s munkások nevei följegyezve. Valóságos szépírási remekmű; készíté *Indriko* szépíró.

A szép billikom, mellynek rajzát azóta megnyernünk sikerült s mellyet e lapon közlünk, olly becses emlék, hogy minden efféle művel bátran kiállja a versenyt. — Valóban Budapest örvendhet, hogy olly művészei vannak, kik mind

mütanilag helyes és jó izlésű styl, mind művészi kivitel tekintetében, Európa bármely nagyobb városának művészeivel mérkőzhetnek. — A billikom góth izlésben készült; ezen góth modor látszik illy czélokra legalkalmasabbnak, miután efféle, egész testületek által nyújtott ajándékok, némileg historiai emlékké alakulnak.

A billikom magassága — fedelét is ide értve — 22 hüvelyk, sulya 23¹/₄ márká 13 próbás ezüst.

Talapzatán 4 nemtő (gnóm) látható ülő helyzetben; ezek talapzatán nyugszik a kehely. Ez utóbbinak alsó része 8 góth ivet ké-

Masjon J. A. emlékbillikoma.

pez, melyek közül négy hajó előrése tünik elő, s ezeken ismét azon 4 alak jól talált mellképei látszanak, kiktől a hajók neveiket kapták. E négy hajó a gőzhajótársulat járműveinek Masjon igazgatása alatti folytonos s fokenkénti tökélyesülését mutatja. A hajók felett góth diszítések között 6 fülke szemlélhető, melyekben ugyanannyi, domborulag öntött, csinos kis alakok vannak, a hajógyár különböző osztályainak jelképei gyanánt. Ezek közepett az egyik oldalon látható Magyarország czimere s ez alatt hullámalaku szalagocska *Masjon J. A.* neve; ennek átellenében a Dunagőzhajótársaság czimere a cs. kettős sassal s ez alatt e szó: *hajógyár*. Befelé nézve, a helynek rendes üst alakja van, melynek mélysége $4\frac{1}{2}$ s átmérője 7 hüvelyk.

A pohár fedele koronát képez, melynek közepén egy talapzat-

ból a delphinen ülő Danubia, baljával Budapest czimerére támaszkodva, jobbában evezőt tartva, emelkedik ki.

Még egy szót e mű készítőiről. A billikom rajzát a jó hirben álló pesti építész *Fesszel* tervezé. A mintát *Weber F.* és *Kramars* készítették, az öntést pedig az óbudai öntöde főnöke *Schlick J.* eszközölte. (Megemlítjük itt, hogy a lánchíd két oldalán jelenleg épülő gyönyörű partrészen, a gőzhajótársulat ottani új rakhelye körül látható nagyszerű vasrostélyzat, kapuk s ezek diszítéseül szolgáló roppant sárkányok s egyéb szép vasöntvények szintén az utóbb nevezett *Schlick* ur művei).

Ez emlékmű bemutatása által pedig nem volt egyéb célunk mint a hazai művészet és iparszellem egy becses termékére vonni a figyelmet, a mit az tökéletesen megérdemel.

T A R H Á Z.

Kakas Márton a színházban.

LVIII. Levél. „*Károly ur bogara*,” vigjáték; írta Dobsa Lajos.

Tisztelt szerkesztő ur. Tetszik tudni, hogy nekem saját aesthetikai elveim vannak, ezek közé tartozik az, hogy én nehezen tudom eltérni ezt a hármat, ha a színpadon valaki *csókolódik, verekedik, vagy essik*. Az ember az illyent látva, szinte appetitust kap maga is hozzá, aztán — mellettem ül egyfelül egy tudós, másfelől a másik: — azokkal csókolódjam? azokat üssem? vagy azokat egyem meg? — egyikhez sincs semmi gusztusom. A fentisztelet bogár ur az utóbbi kifogásomat vonja magára; levén annak igen jó izü alap-eszméje — egy porció fokhagymás rostélyos, és egy itcze ürmös bor. Az tudniillik az életkérdés, hogy szabad-e, illik-e, lehetséges-e egy fiatal hölgynek, a kinek a férje báró, fokhagymás rostélyost enni s ürmös bort inni rá? A férj tagadja, hogy lehetne, s én is a férjvel tartok: vereshagymával igen is lehet, de annak is előbb zsirban kell kisütetni, mert nyersen igen szagos, de fokhagymával semmi esetre sem. Ez a kérdés méltó a megvitatásra. A mint veszem észre, kritikusaik mind igen-mellékes dolognak tarták ezt a darabban. S különös despectussal szóltak a fokhagymáról, mintha ez csak hiábavalóság volna az egész vigjátékban. Látszik, hogy nem feleséges emberek. Mintha nem a konyhai ügyek volnának a legfontosabbak az életben. Én igen csendes békeséges ember vagyok, a ki még Vahot Imrével sem tudok összeveszni, de ha nekem fokhagymást, vagy káposztásgaluskát hoznak az asztalra, az casus belli! És azért igen jól érzi bűnének öntudatát az a kis menyecske, midőn fokhagymást vacsorálván, nem meri haza térő férjét megcsókolni, mert ez valóban hallatlanul nagy hűtelenség. Nagyobb hűtelenség, mintha az almáriomban rejtett gavallér csakugyan az ő kedvese volna, mert az legalább eleven bífztek; de egy sült pecsenyéért megcsalni a férjét még is keserű megbántás. A moral tehát igen helyes a darabban; annál kevésbé lehetek a vég kifejlődéssel megelégedve; mert abban az állapotatik meg, hogy miután az asszony különben jó hűséges teremtés, tehát már most ehetik ezentul fokhagymát, heringet, kvarglisajtót, mixed-pikkelszt s más efféle illatszereket, quantum satis. Én csak nem engedtem volna meg neki. Másik kifogásom a darab szerkezetében előforduló hiányokról szól. Illyen nagy hiba és mulasztás a darabban az, hogy mikor éjszaka egymás után két férfi bengrik egy falusi ház kerítésén; egyiket sem ugatja meg a kutya. A kutyát egészen kifelelte a szerző. Ez olly historiai baklövés, mely miatt kissé animosusabb kritikus bizonyosan nagyon megleckézne a szerző urat s remélem is, hogy e hibát a legközelebbi előadásnál már ki fogja igazítani; én tudnék neki mindjárt egy pár dilettans egyéniséget ajánlani, a kik igen jól tudnak instructio szerint ugatni.

Még sok észrevételt el tudnék mondani erről a darabról, de csak elhallgatok, hogy a többi kritikuskoknak is maradjon valami. Mindenesetre ajánlom azt hagymás tartalmánál fogva — nem annyira vasárnapi, mint inkább szombati darabképen — a hetirendben fenntartatni. *Kakas Márton.*

Irodalom és művészet.

— A *Csengery* által szerkesztett s kiadott „*Budapesti Szemle*,” II füzeté is az előfizetők kezében van eddig. A tudományos folyóirat, melyet első feltűnésekor olly őszinte örömmel idvezlénk s mely közönségünk részéről olly méltó részvételre talált, teljesen igazolni kezdi a hozzá kötött reményeket. A szép kiállítás eddigi 2 füzet (igazabban mondva: *kötet*, mert a közel 10 ives könyvet e czim megilleti), beltartalmilag is igen becses nyereseményekkel gazdagítja irodalmunkat. Az I füzet tartalmát annak idejében ismertetvén, illő, hogy a II füzet czikkeire is felhívjuk az olvasó közönség figyelmét. E czikkek sorozata következő. 1) Verbőczy István és Verancsics Antal. *Szalay* Lászlótól. 2) Legújabb utazások Afrikában. *Hunfalvy* Jánostól. 3) Zord idő (Tört. regény folytatása) b. *Kemény* Zsigmondtól. 4) A tenger, mint a természettan tárgya *Brassaitól*, 5) Politikai szemle. b. *Kemény* Zsigmondtól. 6) Irodalmi szemle (számos újabb külirrodalmi mű tanulságos ismertetése. 7) India és népei magyarázatul *Petermann* mellékelt térképéhez. Bibliographia, közli *Ráth Mór*. — A *Budapesti Szemle* folyvást lehet előfizetni. Előfizetési díj félévre 6, egész évre 10 pft.

— Legközelebb megjelent új könyvek:

„*Amerikai utazásom*: Dr. *Nendvich* Károly által. Egy földabroszszal és három kőrajzzal. 2 kötet. — Ki az északamerikai étellel, intézményekkel

és szokásokkal meg akar ismerkedni, tudós hazánkfiának ezen érdekesen és alaposan irt munkájában igen kimerítő adatokat talál, melyeket annál szivesebben üdvözlünk, miután *Bölöni* Farkas és *Haraszthy* Ágoston régebbi utazási leírásai óta irodalmunk újabb művet nem bir, mely *Északamerika* sajátosságos viszonyait ismertetné. Kiadja *Heckenast* Guertáv. Ára 3 pft.

„*Két királynő*.” Regény. Irta „*Eszther*” stb szerzője. 3 kötet. Kiadja *Heckenast* G. A köztisztületben álló regényíró számos nagy becsü művei sorában méltó helyet foglal el. Ára 3 pft.

„*Jókai Mór* munkái IV. Népszerű kiadás. *Sonkolyi* Gergely. — A drágakövek. — *Márce* Zára (elbeszélések). Második kiadás. Ára e népszerű kiadások minden egyes kötetének 20 kr. pp. *Heckenast* G. kiadó igen hasznos szolgálatot tesz az irodalomnak, midőn *Jókai Mór* elszórva s gyakran disztelen kiadásban megjelent munkáit e csinos és olcsó gyűjteményben nyújtja az olvasó közönségnek, mely csekély áldozattal juthatand ezentul a közkedvességü művek birtokába.

„*Élcek és adomák*.” A magyar köz és magánéletből összegyűjté *Garam*. Két kötetben. Egyegy kötet 30 kr pp. *Heckenast* kiadása.

— Megjelent „*Somogy vármegye* ismertetése” *Csorba* József által. Ezen terjedelmes mű az alaposabb önismeretre vezető művek sorába tartozik s hazánk szép földének egyik legszebb, legtermékenyebb darabját, lakosainak egyik legmagyarabb részét foglalja magában. Vajha minden megyének akadna olly leírója! Szerző mind az irodalomnak, mind a hazának tett nagy szolgálatot az által, hogy a szép, de mégis legkevesebb ismert megyék egyikének szentelvé figyelmét s hosszas élettapasztalatait, adatgyűjtéseit olly gyümölcsözőkké tette. A könyv *Engenberger* bizományában jelent meg s 3 pftért kapható.

— Megjelent továbbá: „*Hási gyógytestgyakorlat*” Dr. *Schreber* elvei nyomán fejtegetve *Dr. Batizfaloy* Samu által. 45 csinos ábrával. — E könyvecske célja: kijelölni azon módot, mely minden gép, készülék s eszköz nélkül testgyakorlati ohajtott eredményt biztosítson mindenki számára. Különösen ajánlható az ülő foglalkozásu egyéneknek, mert az olly életmóddal járó bajok mindegyikére mond e könyvecske gyógytanácsot. Ajánlható nevelőknek is, hogy tanítványaik testi fejlődésére is minél czélszerűbben befolyhassanak.

© (*Humboldt* Sándor *Kosmoszának*) *Miksics* Imre által magyar fordításban megkezdett kiadására csak 106 előfizető érkezett. Ez értésére esvén b. *Baldácsy* Antalnak, *Miksics* urat magához hivatá, 600 pft. segélyt átadott neki, s azon esetre, ha a mű eredeti rajzainak megtekintése végett annak német kiadójához szándékoznék utazni, az uti költségek fedezése iránt is biztosítá. E szerint tehát e mű kiadásának folytatása e nagylelkü adakozás által biztosítva van, de korántsem egész befejezése. Reméljük azonban, hogy azon pártolás, melyet e főnebbi nemes példa maga után vonand, a mű teljes megjelenését is lehetőségessé teendi.

* * (*Borászati Lapok*) czim alatt indítand meg, mint említettük is *Gyürky* Antal egy heti lapot, melyre most előfizetést hirdet. E lapnak a szőlőszetet, borászatot, pinczegazdászatot, a szükséges gépeket és eszközöket érdeklő értekezések, közlemények stb. lesznek tárgyai. Koronkint bizonyos kérdésekre jutalmakat is tüzend ki, millyeneket előfizetési felhívásában azonnal hármat vesz fel, melyek közül az első legjobb megfajtását 10, a másodikikét 6 és harmadikét 6 darab arannyal fogja jutalmazni. Előfizetési ára félévre 3 ft., negyedévre 1 ft. 40 kr., egész évre 6 ft.

— Ugy vagyunk értesülve, hogy id. *Mogyoróssy* János „*Gyula* hajdan és most” czimü munkája már sajtó alatt van és rövid időn meg fog jelenni.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

— *Ad vocem cochín-chinai tyukok*. Ezek bizony szépek és nagyok s hallom, nagy tojásokat és sokat tojnak, de félek tőle, késő lesz még az, mikor, mindezeket mi szegényebbek is élvezhetni fogjuk — mert 10—15 pengő frot párjáért későn fogunk adhatni, pedig drágábbakról igen, de olcsóbbakról még nem hallottam. A baromfinak hazánkban nemesítésére és tenyésztésére alakult társaság hogyan fog működni? nem tudom; — jogosan remélhetjük még is, hogy ez, a cochín-chinai tyukok szerzését és terjesztését, nemcsak gátolni nem, de egész erejével elősegíteni fogja — noha e jogos reményünk is, kissé megrendítettett az által, hogy e tyukfajnak felül kitett szerfeletti ára, ép a tisztelt társaságnak egy érdemes tagja által szabott meg annyiban — vidékünkön pedig van egy uri udvar, melyben olly cochín-chinai

népnek néhány száza sétifikál, s noha az uri asztal, mind csupa ilyenekkel láttatik el, itt még is, nemcsak csirkét, de még tojást sem kaphatni, drága pénzért sem, s a világot sem! — Balassa-Gyarmat, oct. 26. — *Kalmár István.*

— (*Fontos hírgazdáknak.*) *Erkövy Adolf*, a „Falusi Gazda“ szerkesztője e lap legközelebbi számában figyelemreméltó felhívást és ajánlatot tesz. Az érdemes szerkesztő ugyanis, azon elismert tényből indulván ki, hogy a hazánkbeli gazdaságok nagyobb része rendezetlen, s ezek haszonhajtása igen föltételes és bizonytalan: — a gazdának legsürgősb teendői közé számítja: gazdálkodási eljárását viszonyaihoz képest új intézést, a kezén levő birtok illendően és tartósan jövedelmezzen. E célból pedig *Erkövy* ur most, a gyakorlati gazdálkodás terén sikerrel működő több barátjával kezét fogva, Pesten egy „*gazdasági rendezőség és ügynökség*“ felállítását szándékolja, melynek feladata leendő: 1) „bárkinék, kicsinek úgy, mint nagyoknak, gazdaságára nézve, lehetőségig a hely színén szerzett alapos felismerés folytán, a helyiséghez, a rendezhető anyagi erejéhez s egyéb körülményekhez képest gazdálkodási tervet készíteni, az eljárást annak értelmében megállapítani, s ha kívánatlik, kivitel tényezőkről is gondoskodni; 2) a beszerzési kívánt különféle magoknak, csemetéknek, gazdasági gépeknek megrendelését s kézhez jutását eszközölni.“ — Ennyiből áll egyelőre *Erkövy* ur terve, melynek a gazdaközönség érdekében lehetlen részünkről is teljes kifejlődést nem ohajtani. Az egészről bővebb felvilágosítást a napi, szóval vagy írásban, bárkinék is szívesen ajánlkozik a vállalkozó.

* * (*A debreczeni István-gőzmalom*) már tíz év óta fennáll, — de még eddig a részvényeseknek csak egyszer hozott osztalékot; végre e miatt vizsgálat tétetvén, kitűnt, hogy a kezelésbe oly visszaélések causztak be, melyek az egész üzlet életét veszélyezteték. Ezóta az igazgatást a részvényesek közül három tag *Csanak József*, *Szabó Lajos* és *Szentpéteri János* vették át olyképen, hogy a tiszta nyereség 25 százaléka őket illesse, e mellett a társulat az adósság törlesztésére 60,000 ft. kölcsön felvételét hagyta helybe; de kitűnt, hogy ez korántsem elég, mert az egylet tiszta vagyona nem 125 ezer, hanem csak 90 ezer pftnyi. Az új igazgatóság most vagy leteszi a vezetést, nagy módokról gondoskodik e visszas állapot megszüntetésére, mi szerinte 900 új részvény kibocsátása által lenne eszközözendő. Ez által 90,000 ft. tőke fogna egybegyülni. Az igazgatásban is változások történtek, más gépész és molnár lón alkalmazva, és a sima őrlés behozva, ellenőrség felállítás stb. Az igazgatóság mindez intézkedései és tervei felett eddig már határozott is az e hó 22-én tartott nagygyűlés. (E gyűlésről bővebben a „P. U.“ jövő számában.)

* (*Gazdákat érdeklő.*) Franciaországban egy kormányi rendelet, mely több eddig tiltott gabonaféle kivételét ismét megengedi, felszöktetné némileg az árakat. A *pesti* terménypiacz általában zajtalan, a zab meglehetősen keletnek örvendett, mérejeért 2 ft. 24—26 krt. megadtak. A repczéből alacson ára mellett is alig kelt el 2 1/2 ezer mérő — s a felette kedvező ősz, mely a kései vetésről is sikert enged remélni, valószínűleg a repcze árát nem is engedi magasra emelkedni. Repczeolaj 20 pftig leszállt, a szesz 22 krra. — A vásár egyébkint a nyersterményekre nézve silány; kedvetlenség, pénzhány s a megrendült hitel fővonásai, miknek együttvéve eredménye lanyha üzlet. (F. G.)

M i u j s á g.

○ *Császárné Ő Felsege* névünnepeit Kassán azzal dicsőíték meg, hogy e napon nyitották meg az *Elisabethinum* árvaházat, mely a nőegylet és tisztelhetőség közreműködésének köszöni alapítását.

— (*A szolnok-debreczeni vaspálya ünnepélyes megnyitását illetőleg*) debreczeni rendes levelezőnkől a következő sorokat veszzük: Nem szándokom irni hosszasan, — szerencsénk volt több lap szerkesztői- s dolgozó társaihoz, a részletezés őket illeti, — de jövődörei figyelmeztetés végett nem lesz felesleges némi hiányokat megemlíteni, melyeket szívesen látott vendégeink egy része érezhetett. *) — Sajnálni lehet, hogy a programban kitűzött 3—4 óra helyett 6 óra felé érkezett meg a vonat, s a beállott este csaknem egészen elrontá az ünnepélyességet, — ugyde utközben minden állomás megkivánta, hogy tisztelét s részvétét bemutatassa, s azzal sok idő telt el. — Egész délután a pályaudvaron, s kívül nyüzsgött a város és vidék közönsége, ott fázlódott a díszesen készült emelvényen a szépnemnek látni s láttatni vágyó nagy serege, s utoljára is látták fákljavilágnál a díszesen felékkített gőzöst, a vagonok félhomályba burkolt sorát, az érkezett vendégek fölismerhetlen alakjait; — — annyi igaz, hogy ha a vonat naplemente előtt érkezik meg — a diszitett pályaudvar, váró közönség, érkező vendégek tarka vegyülete gyönyörű látványt nyújtandott. — A vendégek részére igen sok fogat volt a pályaudvarhoz rendelve előgondoskodásból, a lehetőleg kényelmes szállóhelyek kijelölve; — de a vendégek nagy részét a váró kocsikhoz, a kijelölt szállásokra nem vezette senki, a jegyről, mely a házszámot igen, — de az utca s háztulajdonos nevét nem jelölte meg — idegen nem tudott eligazodni, s e miatt magyar szivességgel várt s látott vendégeink közül sokan szállásaikra vagy későn, vagy éppen nem is találtak. — A lakomák a városház, kaszinó, fehérló, s aranybika termeiben tartattak; — egyik helyre sem ment annyi vendég, — mennyire számítva volt; — egy nagy része, igaz, meg sem érkezett, másik része vagy hiányosan, vagy éppen meg sem hivatott, egy kis része, mely a főasztalhoz volt kijelölve, máshová kapott jegyet, s ott meg nem jelent, s ez okozá, hogy míg a helybeli s szomszédos megyei főnökök, több törvényszékek elnökei jegyeiket nem a főasztalhoz, — a helybeli s szomszéd város polgármesterei, s szolgabírák pedig oda címmezve találtak. A há-

*) Annál inkább idvezeljük ez önkényes felszólalást, mert bennünket ment fel hasonló megjegyzések tételétől. Az önvallomás többet ér száz tanulól. — Debreczen mindnyájunk személfénye; jó hírnevének megőrzésén mindnyájan törekedjünk. Szerk.

rom utóbb említett helyen a felügyelet is hiányos volt, — például 40 vendégre 10 üveg champagnei igen kevés aránylag azon számhoz, mely Bécéből rendeltetett meg; történik-e erről egy kis remonstratio, vagy azon aszúborok sorsára jut, melyek Ő Felsege körutja alkalmára egy hegyaljai birtokos által küldettek, de belőlük egy üveg sem használtatott föl? — „Ez jó lesz a ta nyára“ jegyzé meg egy intendans civis atyánkfia — félretevén egy üveg valamit; — engedjen meg kedves polgártárs, ha tanyáján gulyit akar szörpölni — kaphat olyant bőven *Vecsey Imre* új háza alatt a liqueur-gyárban, de már a város kontójára máskor csak ne gulyizzék. Ezeket csak azért hozom fel, hogy míg egyfelől a polgármester rendezése folytán minden közület bőven volt, míg általa vendégeink illő fogadására az előkészületek megtétek — másfelől a felügyelet, s kivitel hiányos levén, az egészet megcsorbítá.

* * (*Csegléden a casinót*) újból megnyitották e hó 19-én. Ez alkalommal az egyleti ebédén 70 és még néhány tag volt jelen. A lakoma vigan folyt le, mi közben sok pohár kiürült a hazáért, és annak felvirágzásáért!

* * (*A hol csak lehet megnyirbálják a mi viláosságunkat.*) Minden hónapban holdtöltekor csak fele lesz meggyujtva az utcái légszeszlámpáknak Pesten, a külvárosi olajlámpák pedig ez idő alatt éppen meg sem gyujtatnak. A rendszabálynak van némi alapja. Pesten 10 óra után már alig látni néhány embert az utcákon, — mintha minden ember megházasodott volna. „Hol van az egykori zaj?“ kérdezné valamelyik poeta.

○ (*Nevezetesség.*) Nagyon csudálkoznak minden lapban azon, hogy *Mező-Turon* valaki a hizódiszsnóról lemetelvén a szalonnát, az állatot még reggel gazdlája életben találta. Nem akarunk különczködni, de mi azon semmi csodálni valót nem látunk, ehhez hasonlítható esetet akármennyit mondhatnánk, ha nem éppen a disznó-körből valók volnának is.

* (*Erdélyben leesett az ördög*) nagy villámlás és mennykőhullás közt *Vörösegyháza* határára e hó 16-án esti 5 és 6 óra közt. Az az, hogy nem is az ördög tulajdonkép, hanem egy 32 foatos lebkő (meteorkő), mely a földön fekvé fehér volt, midőn pedig fölemelték, megfeketült. Összegyűlt körülé a falu népe, köztük a pápa is, de nem tudta senki megmagyarázni e tüneményt. Előhítták a falu legbölcsebb emberét, a jegyzőt, de ez is csak annyit tudott mondani, hogy az, miután fekete, nem lehet más, mint az ördög! mely felvilágosítást a megrémült falu népe a jegyzőnek a legdurvább bántalmakkal köszönte meg, ki életét csak futással bírta megmenteni. Ezután a követ felvetették, a pápa kíséretében a templomba szállították, honnét néhány nap mulva a károlyfejevári cs. kir. járásbíróshoz átküldetett. (Hogy mi az a lebkő vagy meteorkő, arról bővebben szólottunk a V. U. ez idei 22. számában.)

* * (*A Bukovinában lakó magyar testőreink*) ügyét, mint láttuk a *Szent-István* társulat felkarolta. Ujabban pedig ugyan erre vonatkozólag *főtiszt. Markocics Antal*, kalocsai kanonok s *Szent-Pálról* címzett bácsi prépost ur, a nevezett társulatnak azon ajánlatot tette, miszerint a „Sz.-Erzsébet-Legenda“ hátralevő költségeit ő fogja fedezni oly föltétellel, hogy az arra ezután netán begyülemző ajánlati összegek a Bukovinában lakó magyar véreink gyermekeinek papokká s tanítókká képeztetésére fordittassanak. A fedezendő 1530 ft. 45 pkrra rugó pótlék a fenncímzett jötevé által eddig már a társulatnak ajándékozott 3000 pfttal oly összeget tesz, mely nevét a társulat évkönyveiben s tagjai emlékében örökíteni fogja.

V i d e k l i h i r e k.

Szikszo (Abauj) oct. 28. Illő s nagyon korszerű, hogy mi is helyet keressünk s tért foglaljunk el valahára a nemzeti nyilvános élet terén, s kiküzdjük magunkat — ha ugyan van bennünk szépre, jóra, nagyra s a korigényei betöltésére való tehetség — a szellemi zibbadtság életjelenlet nélküli merev tengődéséből, s megmondjuk s megmutassuk a nemzetirodalmi közéletnek, hogy mi is vagyunk, hogy mi is élünk.

A mi láthatárunk eddig, csak önfészünk szük köréig terjedett, melyből semmi magasb életszakra nem pattanhatott el.

Vannak elég okaink felbuzdulni: önmagunk és az életet magasb értelemben felfogni tudó nyilvános és cselekvő világ előtt. — Elég lesz most csak azt tudatni a közönséggel, háromezernél több lelket számító mezővárosunk jellemzésére, miként szellemi mozgalmak nélküli állapotunknak elég tanubizonyosága az, miszerint, nemcsak hogy elyben ki nem moadott, vasárnap iskolánk, kisdédovodánk, városi könyvtárunk, casinónk, lapolvasó közönségünk nincs; de ez utósónak kisdéd terjedelmét kivéve, — általában a többiek, még csak eszmében sem élnek nálunk; pedig, vajmi égető szükségéi lennének ezek városunknak, arról városi életünk sivár állapota elég tanúsággal lép fel. Azon egynehány lap olvasásán kívül, melyet egy két ember irodalom-pártoló jókedvűből nagy olcsón elég szerencsésen meghozatni, semmi sem mutat itt szellemibb életre. Midőn aztán mégis igen elunjuk magunkat — mert jó boraink teremnek — kimegyünk a csehbe (t. i. a pinczébe,) iszunk nagy keservünkben és fájdalom miatti elborultunkban, talán tudatlanságunkban is, mindaddig, míg csak álom ő sötétsége ránk nem nehezedik, és el nem nyom. Ekkor aztán be van végezve, ha szerencsésen haza tapogatóztunk — a napi foglalkozás rendes szerepe. — Bevezetésül legyen most elég, ezen: „Memento mori.“

Léleki Adám.

Nagy-Káta (Pest), nov. 12. (*Mennyire méltányolják N.-Kátán a hazai büvészetet s ennek apostolát, Kövessyt.*) *Kövessy Ede* hazánkfia felénk utaztában multkor egy pár tüneményes előadással lepett meg bennünket. A nagy vendéglő tereme, leginkább utolsó este ugyancsak zsufolva volt, és mi Nagy-Kátán csak oly jól mulattunk a büvházban, mint a t. pestiek a magyar színházban. (Nem merünk kételkedni rajta. Szerk.) Ugyanis a büvész rendkívüli ügyességével oly annyira elbűvölt mindnyájunkat, hogy legalább is a hatodik égben gondoltuk magunkat, a boldog paradicsom előcsarnokában, a hol

is a bűvirágok válogatott tarka csoportjából font koszoruk édes illatát élvezve minden fájdalomtól ment az ember. (Itt már kénytelenek vagyunk keltelkedni. Szerk.) Kövessyn nem győztünk bámulni. A köteles inasból kényserítés által lett kis búkedvelő, mesterkéletlen gyermekies komolyságán pedig nem győztünk nevetni. Ha megengedi szerkesztő ur, a kis bűvészről akarnék valamit elmondani. . . . mert nagyon eredeti volt. (Csak röviden, kérjük. Szerk.) A szépektől néhány fehér zsebkendőt átvesz a bűvész, s ezek közül kivessz egyet, melynek közepét ki, négy sarkát pedig elvágja természetesen a kis álbűvész közremunkálásával. Mikor ez így már megvan, a kis búkedvelőnek sárgás színű apró kockájú nyakkendőjéhez nyul, hogy majd ezzel is úgy tesz, mint imént a fehér kendővel tett. Kezdi tehát a bűvész a csokor nélküli 3 vagy 4 kemény csómóra hurkolt nyakkendőt oldozgatni, mit azután sikerült is lek anyaríthatni nyakáról. A kendőnek 4 sarkát egymáshoz illesztve szól a bűvész: „No kérem, fogja meg ott, én meg majd itt.” Azután kezében veszi tollvágó kését; nehányszor nem sikerült neki az elvágás, mert valahányszor ezt tenni akarta, az álbűvész mindannyiszor egy nagyot rántott a kendőn, hogy az igazi bűvész a kendő helyett csak a levegőt volt kénytelen elvágni, a mi zajos nevetést okozott. A bűvész nem győzte eléggé mondani: „Kérem, engedje a kendőt elvágni, hisz nem lesz azért semmi baj.” Mégis sikerült valahogy a kendő megcsonkítása, a fiu erre elkezd keservesen könyezni. A fehér és sárgás színű kendőket elvágott részekkel együtt a bűvész összegöngyölgeti, és egy henger alakú rézedénybe teszi, hogy benne, mint mondá, összeforradjanak. Egy pisztolylövés után a rézedény fölbontatik, és a kihuzott kendők ugyan össze vannak forrva, de fájdalom: tarka minőségben. Kínálja a bűvész inas tulajdonosának a kendőt, ez ugyan átveszi, de abban a perczen úgy vágja az asztal közepére, hogy erre olly zajos nevetés, s még zajosabb taps kerekedett, hogy t. Kakas Márton ur is, ki különben nem szokott, hangosan elnevette volna magát. (De már ezt épen nem hiszszük. Szerk.) Végre a két kendő, ismét egy pisztolylövés után, jóforma hosszú részesből kihuzva, egy kelme nélküli esernyő roncsolt halhájaira kötözöttünk elő eredeti minőségben. De már ekkor örült e köteles inas, és hogy jobb kedve legyen, egy pohár vaniliát is kapott a bűvésztől, azután meg a „kifogyhatlan palack” legalább is 9 félből álló tartalmát izleltette meg vele; de már ekkor ollyan kedve lett, hogy még az eget is bögőnek nézhette. (Ezt is bajos elhinni. Szerk.) Még nincs vége. Azután meg a trombitást hitta a bűvész az emelvényre, hogy trombitáján fújja azt, a mit majd ő neki mond. . . . Ez belefű tehát a trombitába, de nem hallottunk egy semmit jelentő s hirtelen elszakadt rekedt hangnál egyebet. Elkezd a barna zenész, midőn már nem boldogul, a görbe kis részesöveket kihúzogatni, meg ismét helyükön, hol külebb, hol belebb tologatni, olajozni, mind hasztalan! nem szól, bár agyon erőködje is magát, mindezekre bodorhaju fejét csak csóválgatja. A primás sem állhatja már szó nélkül, és elkezd suttogni hátul a szögletben „No niszd, no niszd, hogy tesi csúffá a bandánkat. Fújjad már more. hisen tudod te azt. A birinyi bandában mért voltal hát első trombitás? Nem sigyenled magad? Tudom, ha most 70 estendős öreg czimbalmos apád feltámadna, csudákoszna rajtad. . . .” A trombita végre mindnyájunk csodál-

kozására megszólalt. Igen, mert a bűvész az előbb odavarázsolta trombita üregéből az említett esernyő igazi kelméjét huzta ki. A more, barátjai felé menet közben nagy hangon ezeket mondja „Erdege van annak a zsrnak.” A bűvész tetteit leírni nem, csak bámulni lehet. (De hátha meg is lehetne magyarázni. Szerk.) Köztetazésünket kinyerte, és zajos taps özönben kedvére részesülhetett. Őt nem feledjük egyhamar, sőt ha ezután jó hozzánk, mindenkör a legmelegebb rokonkebel érzetével fogadjuk Kövessyt, már csak azért is, mert hazánkfia, mert első magyar bűvész, mert második Bosco. Eljen! (Kövessy ügyessége tagadhatlan, mit mult nyáron Pesten a nemzeti szinpadon is szerencsés volt bemutatni; s a közelgő hosszú téli estéken elég mulatságos időtöltést fog szerezhetni vidéki városaink közönségének is. Ergo vivat? Szerk.)

Egyveleg.

*(Afrikát fölfedesték.) Különösen hangzik és mégis ugyan. Afrikának eddig csak széleit és tetejét, a Sahara homoktengert ismertük, melynek parázs homokjában kikel a madár tojás. Most azonban már többet tudunk. Afrika belseje nem ismeretlen többé. Dr. Livingston angol utazó a Jöremény foktól fölfelé indulva beutazta Afrikát hosszába, aztán meg keresztebe. Ezen utazásáról most könyvet adott ki, melyben leírja a szép vidékeket, az eredeti népszokásokat, vallásokat, különös állatokat s iratából kitűnik, hogy Afrika gazdagságban aligha fölül nem mulja földünk egyéb részeit s természeti tünevényekben eltér mindentől, mi eddig az emberi tapasztalat körében fölmerült. — Tudjuk, hogy egy magyar ember is beutazta Afrikát s tán most is utazza, neve *Magyar László*, kinek ha afrikai fölfedezései annak idején köztudomásra jöhettek volna, most e téren Dr. Livingston második helyen állna, kinek főnebbi munkáját a P. N. szerint egy hazafi Londonban már megkezdte magyarrá fordítani s hiszszük, hogy akad is Pesten kiadója.

⊙ (Az ebdüh ellen) a feneketlen és végetlen Oroszország Voroneje és Karszk kerületében bizonyos *ctoni* nevű bogarat használnak, melyről általánosan hiszik, hogy az porrá törten kenyérben beadva a veszettséget távol tartja.

— (Tejhamasítás.) Hogy mennyire üzik nagy városokban a család ezen káros nemét, kitűnik abból is, hogy Bécsben a tej tisztaságának kiderítésére hivatalosan alkalmazott *tejmérő* (galaktometer) behozatala óta nov. 1-étől 15-ig 115 féltől közel 4082 itcze tejet koboztak el s az illető hamisítókat tetemes pénzbírsággal büntették.

— (Valódi szerencsen.) Németország egyik városában nem rég a szó beützerinti értelmében fejérré akartak mosni egy szerencsent. Az ottani circuban ugyanis egy négert mutogatnak, kiről egyszerre azon hir kezdé szárnyalni, hogy az nem igazi néger, hanem csak ollyan jámbor német ember, mint a többi. A dolagnak nyomára kelle jönni s nov. 13-án a városi tanács egy bizottmánya jelent meg a hely színén. Előfoglák a szegény gyanus feketé embert, elkezdtek szappanozni, terpentinnal és szeszszel bedörgölni — de biz az csak fekete maradt mind végig s még azontul is, mivelhogy csakugyan igazi szerencsen volt.

Színházi napló.

Péntek, nov. 20. „Gazdagság és szegénység vagy nevelés mindenké lett” eredeti színmű 4 felv. Irta *Kövecz Lajos*.

Szombat, nov. 21. „Ilka és a huszár toborzó.” Eredeti opera 3 felv.

Vasárnap, nov. 22. „Bányarém.” Irta *Vahot Imre*.

Hétfő, nov. 23. „Károly ur bogara.” Eredeti vígjáték 3 felv. Irta *Dobsa Lajos*.

Kedd, nov. 24. „Tévedt nő” (La traviata). Opera 3 felv. Irta *Piave*, fordította *Pataky*, zenéjét szerette *Verdi*.

Szerda, nov. 25. „Essex gróf”, szomorujáték 5 felv. Irta *Laube Henrik*, fordította *Szigligeti*.

Csütörtök, nov. 26. „Tévedt nő.” Opera 3 felv.

Szerkesztői mondanivaló.

1525. *Lévára V. M.* — Az „ecsedí tó és vár” leírása kissé hiányos; gondoskodnunk kell, hogy a többi adatokat is megszerezzük.

1526. *G. Bogdányba S. D.* — A 6 sűrű lapon leirt események magán-ügynek tekintendők, melyek igen nagy érdekléssel bírhatnak a helyi viszonyokkal közelebb ismerettségben állók előtt, de a helybeli panaszok és sérelmek e részletes lajstromát nem tarthatjuk a nagy közönség foruma elé tartozónak, kivált olly kimért terű lapban, mint a miénk. Igen sajnáljuk, hogy a bogdányi ekklezsia sérelme az egyházmegyei gyűlésen csak mellékesen tárgyalatott.

1527. *Lobog, lobog, mi lobog?*

A jegenye-tűz lobog.

Lobog az én szívem is.

Szeretlek kincsem, Maris.

Rádadjuk áldásunkat e nemes frigyre, csak egyebet ne kívánjon.

1528. *Vándormadar. Viril. Viril* . . . Nem adhatók.

1529. *A történelem hasznossága.* Igen tisztességes iskolai munkálat, de nem hírlapi cikk. Tanárától az emmentiat ki nem kerülő ön; de a szerkesztő azt kénytelen mondani: *classis secundae!* — Illyen az élet.

1530. *Görcsői vizsgálatok.* Birnunk kellene a további folytatást, hogy határozottan szólhassunk s a szükséges rajzok készítése iránt is intézkedhessünk. Maga a tárgy igen kívánatos.

1531. *Néprege. Banyaszal.* Ne kívánja ön ezek közzétételét. Bizony nem jó versek s még kevésbé költészet.

1532. *Szent-Tamas P. P.* Igen szívesen adnók lapunkat akár hitelbe, akár büszéért, szalonjáért cserébe; azonban kiadóhivatalunk még most úgy van rendezve, hogy csak készpénzben fogadhat el előfizetéseket.

1533. *Keresztes P. M.* — Bizonyára rá kerül a sor arra is. — Az utolsó évnegyedből, egy szám kivételével, szolgálhatunk példánnyal.

1534. *Peti bátya fogadása. Bordial.* Az utóbbit jó lesz oda adni „Peti bátyának.” Fogadom, nem iszik többet.

1535. *M.-Vásárhely. J. L.* A cigány-szótárhoz és nyelvtanhoz sok szerencsét kívánunk. A közölt mutatóny minden esetre arra való, hogy méltányoljuk ön igyekezetét, ámbár tisztább fogalmat e nyelv alkatáról, jelleméről nem nyújt. A számszavakat minálunk is úgy ismerik a cigányok, mint ön közli t. i. jek, duj, trin, stár, páncs, so, efa, okto, enya, des (1—10). Ismeri ön a híres német nyelvész *Pott A. F.* e tárgy nagy munkáját, mely 1845-ben jelent meg? Nagyon megkönyvitene ön feladatát.

1536. *X-ek.* A tárgy igen érdekes, de a programból itélve, attól tartunk, hogy igen terjedelmes alapra van fektetve. Többet kellene látnunk belőle, mindenesetre pedig a tankönyvi modernak, a mennyire lehet, kikerülését ohajtanók.

Szekely Józsefnek a „Biztosításról” irt cikkei befejezését akkorra vagyunk kénytelenek halasztani, midőn az „Első magyar általános biztosítási egyesület” alapszabályai ki lesznek hirdetve, — a mi a közel napokban remélhető.

HETI NAPTÁR.

Hó- és hetinap	Katholik. és Protest. naptár	Gör.-orosz naptár	Nap-kelet		Izraelit. naptár	Hold-kelet		nyug.	nyug.
			kelet	nyug.		kelet	nyug.		
November — December			Nov. (6)		Kislav				
29 Vasár.	D1 Adv. Sat.	D1 Adv.	17 F25 Gerg.	7 26	4 10	12	3 30	4 44	
30 Hétfő	András ap.	Endre	18 Plató	7 27	4 10	13	3 0	6 13	
1 Kedd	Elig. Kand.	Natalia	19	7 28	4 10	14	3 43	7 43	
2 Szerda	Bibiana sz. †	Bibiane	20 Gerg. r.	7 30	4 9	15	4 41	9 6	
3 Csütörtök	Xav. Ferencz	Fer. At.	21 B. felav.	7 31	4 9	16	5 49	10 11	
4 Péntek	Borb. Mór †	Borbála	22 Bhilemon	7 33	4 9	17	7 18	10 37	
5 Szomb.	Sabbás apát †	Abigail	23 Amphil.	7 34	4 9	18 Sab.	8 41	11 32	

Holdnegyed: ☉ Holdtölte 1-jén 24 percczel déli 12 óra után.

TARTALOM.

Báró Sina Simon (arczkép). — Lakomára hittak. . . Vida József. — Tíz millió dollár (folytatás). Jókai Mór. — Advent. Edvi Illés Pál. — Keletindia rövid ismeretése. P. G. — Dr. Siklós vizgyógy- és testgyakorló-intézete Budán (képpel). — Masjon J. A. emlékbillikoma (képpel). — Tarház. Kakas Márton a színházban. Irodalom és művészet. Ipar, gazdaság, kereskedelem. Mi újság? Vidéki hírek. Egyveleg. Színházi napló. Szerkesztői mondanivaló. Heti naptár.